

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกในปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นที่แต่ละประเทศจะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลก โดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายดังกล่าวก็คือ คุณภาพของคน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 และ 10 จึงกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทยให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาโดยมุ่งพัฒนาให้ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” และกำหนดสังคมไทยที่พึงประสงค์ไว้ว่า สังคมไทยควรเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาจึงเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ คนที่มีคุณภาพย่อมส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้า การจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 จึงให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน โดยสร้างความเสมอภาคและให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจนขึ้นในปัจจุบันและที่สำคัญได้กำหนดให้สถานศึกษามีความสำคัญสูงสุด โดยมีการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษามากขึ้นในลักษณะการบริหารงานที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) (รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 3)

สถานศึกษาจึงมีบทบาทและมีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพของคน เนื่องจากการดำเนินงานในสถานศึกษามีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนโดยตรง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดภารกิจของสถานศึกษาให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยกำหนดไว้ในมาตรา 15 ให้มีการจัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบทั้งในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย มาตรา 24-30 ว่าด้วยการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ มาตรา 38 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษา มาตรา 47-51 ว่าด้วยระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 มาตรา 39 และ 40 โดยกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยัง

คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง สถานศึกษา หรือโรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานสุดท้าย เป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการ เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2553, หน้า 13)

สถานศึกษาจึงมีภารกิจที่จะต้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้นักเรียนมีคุณภาพ ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ การที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ จะเห็นว่าคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัด เมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ และการที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการ บริหารและจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานและมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของ สถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 1) การบริหารงานวิชาการจึงนับว่ามีบทบาทสูงสุดต่อความสำเร็จ หรือ ความล้มเหลวของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญ ที่จะต้องดำเนินงาน ตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถและจะต้องเป็นผู้ที่พัฒนาตนเอง ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งนี้อาจต้องมียุทธศาสตร์ในการดำเนินงานที่จะนำไปสู่ ความสำเร็จและยุทธศาสตร์ที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีหลักการบริหารการศึกษา ปรัชญาของการใช้หลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ ในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสอนแบบต่าง ๆ สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน เป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ส่งเสริมการจัด การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้การเรียนการสอน เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

จากงานวิจัยของหลายประเทศได้ข้อสรุปตรงกันว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญลำดับต้นที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จ ประเทศต่าง ๆ จึงดำเนินยุทธศาสตร์ที่จะให้ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ประเทศออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่าจะต้องมีความสามารถ เพียงพอ โดยเฉพาะเรื่องการจัดโปรแกรมการเรียนให้กับนักเรียน และการบูรณาการทรัพยากรที่มี อยู่ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้บริหาร ในเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อความเป็นเลิศให้แก่นักเรียน (พัฒนา อ่ำท้าว, 2548, หน้า 99) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรหลักที่สำคัญต่อการบริหาร และ จัด การศึกษา ผลงานของสถานศึกษาเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ สถานศึกษาที่นักเรียน มีคุณภาพดีมักจะเป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารสนใจงานวิชาการ (ธีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 17)

ปัจจัยประการหนึ่งในการสร้างเสริมการเรียนรู้ที่จะทำให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กไทยได้มาตรฐานสูงระดับโลก คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง โดยผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ (Instructional Leadership) ที่เข้มแข็ง เป็นผู้จัดการที่เยี่ยมแหลม เป็นผู้ประสานชุมชนที่ดี เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่เชี่ยวชาญ และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 9) นอกจากนี้ตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - พ.ศ. 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน ตัวบ่งชี้ที่ 7 เกณฑ์พิจารณาข้อที่ 1 ได้กำหนดให้ผู้บริหารจัดการตามบทบาท หน้าที่ของผู้บริหารในด้านการบริหารงานวิชาการ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554, หน้า 41)

โรงเรียนในกลุ่มสาครบุรี เป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีจำนวนทั้งหมด 6 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ และโรงเรียนบ้านบางน้ำจืด โรงเรียนขนาดใหญ่ที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล 1- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดโพธิ์แจ้ง และโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 1- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านบางปิ้ง โรงเรียนบ้านหนองหาดใหญ่ และโรงเรียนวัดเทพนรรัตน์ ซึ่งจากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติของนักเรียน ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร, 2554, หน้า 5) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษานับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อนำผลของการศึกษาไปเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เป็นการตรวจสอบบริบทของกลุ่มสาครบุรี
2. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

คำถามในการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารในโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน แตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกันมีความเห็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร แตกต่างกัน

กรอบความคิดในการวิจัย

การศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยใช้แนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของฮอลลิงเจอร์ และเมอร์ฟี (Hallinger & Murphy, 1985, pp. 217-247) ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ สามารถสรุปกรอบความคิดเห็นเพื่อการศึกษาได้ ดังภาพที่ 1

ขอบเขตของการวิจัย

1.1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน

1.1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

1.2.1 การนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู

1.2.2 การประสานการใช้หลักสูตร

1.2.3 การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน

1.3 การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

1.3.1 การบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3.2 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู

1.3.3 การอยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครู

1.3.4 การจัดสิ่งจูงใจให้กับครู

1.3.5 การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มสาทรบุรี สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ปีการศึกษา 2555 จำนวน 138 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607 – 609) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 คน โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น คือ ขนาดของโรงเรียนประกอบด้วย

3.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน กลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน

3.2.2 การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน

3.2.3 การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการใช้อิทธิพลโน้มน้าวครูเพื่อให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน และต้องการให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน คือ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน และการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

1.1 การกำหนดภารกิจของโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน และการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน

1.1.1 การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะที่ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน มีกรอบเวลา มีการวางแผน และการดำเนินงานที่ชัดเจน ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติงาน เป้าหมายมีจุดเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จะเกิดกับนักเรียน โดยครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและผู้บริหารมีการนำข้อมูลด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน ความต้องการ และความสามารถของครูมาประกอบการพิจารณากำหนดเป้าหมาย

1.1.2 การสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารเป้าหมาย และแนวทางในการดำเนินงานให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายของโรงเรียนทราบ ด้วยวิธีที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อให้ทุกฝ่ายเข้าใจเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน และทำถึงขั้นนี้เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

1.2 การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน 3 ด้าน ได้แก่ การนิเทศและการประเมินการสอนของครู การประสานการใช้หลักสูตร และการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

1.2.1 การนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการ วางแผนการนิเทศและการประเมินผลการสอนของครูอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยเหลือแนะนำ สนับสนุน ปรับปรุงและประเมินผลการสอนของครู โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน อันจะส่งผลอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนตามเป้าหมายของโรงเรียน

1.2.2 การประสานการใช้หลักสูตร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาประสานงานกับครูในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือครูให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การจัดทำเอกสาร สื่อการเรียนการสอนประกอบหลักสูตร การประเมินหลักสูตร การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และการวัดการประเมินผลนักเรียน

1.2.3 การติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบผลสรุปความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาคะแนนจากผลการทดสอบและรายงานผลการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและหาแนวทางในการวางแผนพัฒนานักเรียน โดยสื่อสารผลการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายทราบ

1.3 การเสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน 5 ด้าน ได้แก่ การบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู การอยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครูและนักเรียน การจัดสิ่งจูงใจให้กับครู และการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้

1.3.1 การบริหารเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการบริหารจัดการเวลาในการจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยพยายามไม่ให้เกิดผลกระทบต่อเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนและครู และดูแลให้ครูใช้เวลาในห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

1.3.2 การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำเนินการให้ครูได้รับการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อการบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน

1.3.3 การอยู่พร้อมในโรงเรียนเพื่อเป็นหลักแก่ครูและนักเรียน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้เวลาส่วนใหญ่ปฏิบัติภารกิจอยู่ในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือครูได้ในทุกเรื่อง และหาเวลาเข้าพบปะพูดคุยกับครูและนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงสำหรับนำไปประกอบการพิจารณาหาแนวทางในการดำเนินงาน และการพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

1.3.4 การจัดสิ่งจูงใจให้กับครู หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศเชิงบวกด้านการเรียนรู้ที่มีผลต่อขวัญ กำลังใจ แรงจูงใจ การให้รางวัลและการยอมรับในการทำงานของครู การทำให้ครูและบุคลากรเกิดความพึงพอใจ อาจเกิดจากคำชมเชยทั้งโดยส่วนตัวหรือการให้สิ่งจูงใจยอมรับ การมอบใบประกาศเกียรติคุณ และการให้รางวัลอย่างเป็นทางการ เป็นต้น

1.3.5 การจัดให้มีสิ่งส่งเสริมการเรียนรู้ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดให้มีเกณฑ์การให้รางวัล การยอมรับในความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีระบบและชัดเจน รวมถึงการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เสริมสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ทั้งในเชิงรูปธรรม และนามธรรม

2. โรงเรียนกลุ่มสาครบุรี หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 6 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด โรงเรียนวัดโพธิ์แจ้ง โรงเรียนบ้านบางปิ้ง โรงเรียนบ้านหนองหาดใหญ่ และโรงเรียนเทพนรินทร์

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดราษฎร์รังสรรค์ โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด โรงเรียนวัดโพธิ์แจ้ง โรงเรียนบ้านบางปิ้ง โรงเรียนบ้านหนองหาดใหญ่ และโรงเรียนเทพนรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

4. ครู หมายถึง ครูประจำการ ครูอัตราจ้าง และพนักงานราชการที่ทำการสอนในโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในปี พ.ศ. 2555

4.1 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียนกลุ่มสาครบุรี ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

4.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

4.1.2 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป